

Ympäristöministeriö

kirjaamo

Lausuntopyyntö 9.1.2013 Dnro YM27:00/2011

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualueen lausunto pohjavesien suojeluun liittyvän sääntelyn kehittämistä valmisteleavan ympäristöministeriön asettaman työryhmän raportista

11.4 Ehdotukset säädösmuutoksiksi (raportin sivut 61-67)

2 a luku Pohjavesiä koskevat erityiset selvitykset ja suunnitelmat

1 § Pohjavesialueiden kartoitus

Käsite pohjavesialue on Suomessa vakiintuneessa käytössä ja useassa säädöksessä viitataan pohjavesialueeseen, vaikka toistaiseksi pohjavesialuetta ei ole määritelty ympäristölainsäädännössämme. Ympäristölupavastuualue pitää erittäin hyvänä työryhmän esitystä, jonka mukaan 1§:ssä määriteltäisiin erikseen sekä pohjaveden *muodostumisalueen* että *pohjavesialueen* raja. Sanamuoto tuo esiin pohjavesialueen uloimman rajan merkityksen ja vaikutuksen pohjavesimuodostuman veden laatuun tai muodostumiseen.

Suomen ympäristölainsäädännössä on pohjavesi määritelty sekä geologisesti (vesienhoitolaki) että laajemmin (ympäristönsuojelulaki, vesilaki). Sekaannusten välttämiseksi käytännön toiminnassa olisi toivottavaa, että vesienhoitolakiin ja ympäristönsuojelulakiin kumpaankin uutena esitetty pohjavesialue-määritelmä ei jättäisi tilaa erilaisille tulkinnoille. Ympäristönsuojelulain luonnoksessa pohjavesialue -määritelmä vastaa sisällöltään enemmän pohjavesityöryhmän lakiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä esittämää *muodostumisalueen* kuin sen esittämää *pohjavesialueen* määritelmää. Perustelujen mukaan pohjavesialueiden *luokittelun* perusteista ja siihen liittyvästä menettelystä on tarkoitus säätää täsmällisemmin laissa vesienhoidon ja

merenhoidon järjestämisestä. Ympäristönsuojelulaki viittaa tältä osin suoraan vesienhoitolakiin.

2§ Pohjavesialueiden luokitus

Työryhmän esittämän uuden luokituksen mukaisesti luokkaan 1 kuuluisi käytännössä nykyisen I ja II luokan mukaiset alueet, eikä tämä aiheuttaisi suurempia muutoksia lupakäsittelyssä. Sen sijaan luokan 2 ja luokan E pohjavesialueille sijoittuvien toimintojen luvan tarve ja vastuunjako (kunta/aluehallintovirasto) edellyttää ohjeistuksen päivittämistä.

Siirtymäajasta uuden ja vanhan luokituksen mukaan toimiessa voi tulla sangen haasteellinen ja sekaannusta aiheuttava. Tämänkin vuoksi on toivottavaa, että pohjavesialueiden rajaukseen ja luokitteluun tulee mm. lupakäsittelyn tueksi mahdollisimman nopeasti säädösmuutosten voimaantulon jälkeen riittävä ja yhtenäinen ohjeistus.

4§ Pohjavesialueiden suojelusuunnitelma ja 5§ Suojelusuunnitelmien laatiminen

Ympäristölupavastuualue esittää seuraavaa lisäystä kohtaan *Suojelusuunnitelmassa on esitettävä tarpeelliset tiedot...* 5) Vesihuoltolain 7 §:n mukaisista vesihuoltolaitosten toiminta-alueista.

Perustelu lisäykselle: Toiminta-alue-rajaukset ovat merkityksellistä tietoa pohjavesialueen suojelusuunnitelmissa, esimerkiksi vesilain mukaisten vedenottohakemusten tai suoja-aluehakemusten käsittelyssä. Lisäksi toiminta-alue-rajaukset suojelusuunnitelmassa palvelevat maankäytön suunnittelua sekä päinvastoin.

Työryhmän raportissa esittämän vaihtoehto 2:n (ss.54-58) mukaisesti pohjaveden suojelusuunnitelmien merkityksestä, sisältövaatimuksista ja laatimismenettelystä säätäminen 4§ ja 5 § mukaisesti vaikuttaa selkeältä. Kuitenkin 5§:ssä esitetty vaihtoehto 2:n mukainen suojelusuunnitelmien vahvistaminen voi kääntyä pohjavesien suojelutavoitetta vastaan. Mikäli valitusoikeus kunnan vahvistamispäätöksestä sisältää mahdollisuuden prosessin pitkittymisestä ja mutkistumisesta, voi tämä vähentää uusien suojelusuunnitelmien laatimista/olemassa olevien päivittämistä.

Ympäristölupavastuualue pitää ajan tasalla olevia tasokkaita pohjaveden suojelusuunnitelmia tärkeänä päätöksentekoa tukevana aineistona ja siksi kuntien/vesilaitosten kannustamiseen uusien suojelusuunnitelmien tekemiseen ja vanhojen päivittämiseen erityisesti riskipohjavesialueille on hyvä olla riittävästi rahoitusta käytettävissä. Myös vesienhoitosuunnitelmissa on esitetty tutkimustiedon lisäämistä pohjavesimuodostumien hydrogeologiasta, laadusta ja riskeistä. Suojelusuunnitelmiin kerätään kyseisiä tietoja.

12. Jatkotoimet (s.68)

Koska pohjavesistä riippuvaisten maa- ja pintavesiekosysteemien määrittelyllä voi olla merkittäviä ja kauaskantoisia vaikutuksia toiminnanharjoittajalle ja yhteiskunnalle esimerkiksi vedenottoluvan tarkistamisen yhteydessä, on tärkeää että näiden kohteiden tunnistamiseen on käytettävissä riittävästi resurssia ja osaamista. Osapuolten oikeusturvan kannalta asia on merkityksellinen.

Maa- ja pintavesiekosysteemien indikaattorityössä on hyvä avata konkreettisilla esimerkeillä, mitä tarkoittavat erilaiset pohjavesistä riippuvaliset maa- ja pintavesiekosysteemit ja näiden keskinäinen yhteys pohjavesialueella ja pohjavesialueen ulkopuolella. Sisältyykö näihin ja miten esimerkiksi etäällä pohjavesialueesta oleva luonnonarvo, jonka olosuhteita pohjavesialueelle sijoittuva hanke voi merkittävästi heikentää. Ympäristölupavastuualue haluaa vielä painottaa sanaa *käytännön* työkaluja ja indikaattoreita sekä käytännön esimerkkejä, kun pyritään tunnistamaan ja yksilöimään maa- ja pintavesiekosysteemejä ylläpitävät pohjavesialueet.

Suojelusuunnitelmien ohjeistukseen työryhmä esittää sisällytettäväksi velvollisuuden tarkastella myös vedenottamoiden suoja-alueen perustamisen tai päivittämisen tarvetta. Ympäristölupavastuualue esittää, että suojelusuunnitelmien ohjeistuksessa ohjataan kunta/vesilaitos selvittämään ensin jo olemassaolevan lainsäädännön ja ohjeistuksen (ympäristönsuojelulaki, vesihuoltolaki, kunnan ympäristönsuojelumääräykset, rakennusjärjestys, tulossa oleva maalämpöohjeistus/SYKE jne) tuoma suoja ja sen mahdollinen riittävyys vedenottamolle ennen vesilain mukaisen suoja-alueen hakemiseen ryhtymistä.

Reko Vuotila

Ympäristöneuvos

Riitta Lähdemäki

Ympäristöylitarkastaja

TIEDOKSI Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston kirjaamo

